

Liten krabbe kan få stor betydning: Snøkrabben, som no spreier seg utover heile Barentshavet, inkludert rundt Svalbard, kan no skape problem i forholdet mellom Noreg og EU. Bilete er frå ein av SINTEF sine forskningstoktar med eit norsk fartøy som driv norsk snøkrabbefiske.

Foto: Leonore Olsen, SINTEF

Nei til EU: – Saka uroar

Nei til EU-leiar Kathrine Kleveland forventar at norske styresmakter held fast på at Noreg har suverenitet rundt Svalbard og på sokkelen.

Noreg er klaga inn for EFTAs overvakingsorgan ESA som følgje av at fartøy frå EU ikkje får tilgang til å fiske snøkrabbe i norsk sone, særleg i fiskevernszona rundt Svalbard og på norsk kontinentalsokkel.

Klagaren meiner Noreg, ved å gi dispensasjon mot forbodet mot snøkrabbefiske berre til norske fartøy, bryt med dei grunnleggjande prinsippa i EØS-avtalen.

Saka uroar Nei til EU.

– Dette har med norske naturressursar å gjere. Fisk skal vere utanfor EØS-avtalen, det er hovudregelen. Vi er ikkje ein del av EUs fiskeripolitikk og EØS-avtalen omfattar ikkje kontinentalsokkelen, seier Nei til EU-leiar Kathrine Kleveland.

Fryktar følgjer

Kleaveland forventar at norske styresmakter held fast på kravet om at Noreg har suverenitet på sokkelen og rundt Svalbard.

– Kva skjer om kontinentalsokkelen kjem inn i avtalen, kva då med rettane til olje og gass, spør ho retorisk.

Klaga til ESA vart sendt i september, og det er ikkje enno klart om ESA kjem til å opne sak mot Noreg.

Kleaveland meiner saka likevel illustrerer at EØS-avtalen får konsekvensar på stadig nye felt.

– Det dreier seg om at EØS-avtalen som ein dynamisk avtale har synt seg å skli ut meir og meir. Vi må halde fast ved den nasjonale råderetten som vart føresett då Noreg inngjekk EØS-avtalen, seier ho.

ar på milliardar av kroner årleg

inga og omfanget av snøkrabbebestanden. Dei kjem til å verte lagde fram neste veke.

– Dersom alle analysane våre held tritt og vi kan fiske berekraftig på snøkrabben, så har vi kome til at snøkrabben i kroner og øre kan verte det nest viktigaste fisket i Barentshavet totalt sett. Etter torsken, men større enn silda, seier Hvingel.

Forskar Ann Merete Hjelset Havforskningsinstituttet seier det meste av snøkrabben fiska i Barentshavet så langt er teken i russisk sone av Smuttholet, men at fisket dei siste åra har auka også på norsk side.

– Data frå Noregs råfisklag syner at det i 2016 vart landa 10.000 tonn snøkrabbe i norske hamner, seier ho.

Ifølgje Noregs sjømatråd eksporterte Noreg i 2016 snøkrab-

bar for 338 millionar kroner. Det er ein auke på 74 prosent frå 2015.

Kan få stor betydning

Noreg innførte i 2014 mellombels forbod mot fiske etter snøkrabbe,

Nest viktigaste

«Snøkrabben i kroner og øre kan verte det nest viktigaste fisket i Barentshavet.»

Carsten Hvingel,
Havforskningsinstituttet

til eit forvaltingsregime for arten er på plass. Det er likevel opna for dispensasjon for til saman 50 norske fartøy. No møter Noreg derimot krav frå EU om at også EU-fartøy må få fiske etter krabben i områda rundt Svalbard.

Måten spørsmålet vert handtert på, kan få betydning også for framtidige spørsmål om utvinning av olje og gass. Det seier Geir Ulfstein, som er professor i offentlig rett ved Universitetet i Oslo, og Harald Sakarias Hansen, som er stipendiat ved Fridtjof Nansen Institutt

– Rettane over sjøkrabben følgjer av kontinentalsokkelregla-

ne. Det er same reglane som gjeld for oljeverksemd, seier Ulfstein.

– Det er snakk om svært store verdiar, og difor er nok Noreg svært forsiktig med å føreta seg noko i saka, seier Hansen.

Han trur også norske styresmakter kjem til å gjere det dei kan for å hindre usemja med EU i å ende i ein domstol.

– Sjølv om Noreg er ganske sikre i eiga sak og i argument, så er risikoen ved ei rettssak stor. Det står om så store verdiar, at dei nok vil prøve å tilfredsstille EU og dei europeiske fiskarane på eitt eller anna vis, utan å gå til domstol, seier Hansen.